

MONITORING SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE

**ANALIZA PRVOSTUPANJSKOG KAZNENOG POSTUPKA
ZA ZLOČIN U SOTINU**

**Postupak proveden pred Vijećem Odjeljenja za ratne zločine Višeg suda
u Beogradu**

U Osijeku, 2. srpnja 2015. godine

**analizu napisala
Veselinka Kastratović**

Sadržaj

UVOD	3
Pregled kaznenog postupka pred pravosudnim organima Republike Hrvatske	3
Ukratko o zločinima počinjenim u Sotinu (koji su bili predmet kaznenog postupka pred pravosuđem Republike Srbije)	4
Aktivnost članova obitelji žrtava	5
Postupak pred pravosudnim organima Republike Srbije:	6
a) Predistraga:	6
b) Istraga	6
c) Optužnica	7
d) Glavna rasprava	8
e) Nepravomoćna presuda	8
Analiza nepravomoćne odluke:	8

Uvod

Vijeće Odjeljenja za ratne zločine Višeg suda u Beogradu (u daljem tekstu Vijeće), u petak, 26. lipnja 2015. godine, objavilo je prvostupanjsku nepravomoćnu presudu, za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, počinjenog dana 27. prosinca 1991. godine u Sotinu.

Tom odlukom su dva okrivljenika proglašeni krivima i osuđeni na višegodišnje kazne zatvora, a trojica okrivljenika su oslobođeni optužbi.

Pregled kaznenog postupka pred pravosudnim organima Republike Hrvatske

05. svibnja 2006. Županijsko državno odvjetništvo iz Vukovara (u daljem tekstu ŽDO Vukovar), podiglo je optužnicu br. K-DO-3/01, protiv 17 okrivljenika¹, zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, iz čl. 120.st.1. OKZ RH.

Citiranom optužnicom obuhvaćeno je vrijeme od 10. listopada 1991. godine do travnja 1992. godine. Mjesto počinjenja zločina je Sotin. Svi okrivljenici stanovnici su Sotina. Navedenom optužnicom nitko nije optužen od pripadnika bivše JNA, a čiji pripadnici su u kritično vrijeme, bili smješteni u Sotinu.

U citiranoj optužnici ŽDO iz Vukovara zločini², koji su bili predmet kaznenog postupka pred pravosudnim organima Republike Srbije, nisu posebno izdvojeni, obrađeni i inkriminirani, već su neprecizno obrađeni, teško se može vidjeti što se i kada dogodilo.

U vrijeme podizanja citirane Optužnice, svi okrivljenici, osim dvojice³, bili su nedostupni hrvatskim pravosudnim organima.

29. studenog 2006. Rješenjem Izvanraspravnog vijeća Županijskog suda iz Vukovara, br. Kv-254/06, odlučeno je da će ostalim okrivljenicima suditi u odsutnosti⁴. Protiv okrivljenika je određen pritvor Rješenjem Izvanraspravnog vijeća Županijskog suda u Vukovaru, br. Kv-111/06, od 15. svibnja 2006. godine, izdan je nalog za raspisivanje međunarodne tjeralice⁵. ŽDO iz Vukovara uložilo je žalbu na citirano Rješenje o suđenju u odsutnosti. Vrhovni sud RH prihvatio je žalbu ŽDO iz Vukovara, te je Rješenjem br. I-KŽ-61/07, od 5 travnja 2007. godine ukinuo prvostupanjsko Rješenje o suđenju u odsutnosti⁶.

¹ Citirana Optužnica podignuta je protiv: M.O, Ž.O, M.D, Ž.M, B.K, S.K, M.K, B.L, V.V, Z.M, M.B, G.P, B.A, Ž.J, J.M, Ž.M.i P.B.

² Ubojstvo u listopadu 1991. godine Snježane Blažević i Stjepana Štera, ubojstvo u studenom 1991. godine Marina Kušića, ubojstvo u prosincu 1991. godine Ivica Matijaševića, Andrije Rajsa, Magdalene Kušić, Marka Kušića, Kate Filipović, Marka Filipovića, Željka Vojkovića, Henriha Silija, Krešimira Đukića, Mirjane Raguž, Marka Raguža, Miroslava Raguža, Slavice Cicvarić

³ Okr. Ž.O. i M.B.

⁴ Odluku o suđenju u odsutnosti Sud je temeljio na činjenici da je od počinjenja djela proteklo više od 14 godina, zbog težine kaznenog djela i načina njegova počinjenja, te zbog posljedica toga djela u odnosu na oštećenike

⁵ Tuzemna i inozemna tjeratica izdana je 28. studenoga 2006. godine

⁶ Odluku o ukidaju Rješenja o suđenju u odsutnosti Vrhovni sud RH temeljio je na činjenici da je proteklo malo vremena od podizanja optuženice do donošenja toga Rješenja, te se zbog kratkoće vremena ne može na pouzdan način zaključiti da su okrivljenici nedostupni, tim više što su se neki od okrivljenika odazivali pozivima suda tijekom provođenja istrage. Nadalje, Vrhovni sud RH navodi da je prvostupanjski sud bio dužan, posredstvom diplomatskog ili konzularnog predstavništva RH u Srbiji, zatražiti podatke o eventualnim prijavama boravka okrivljenika u Srbiji. Sve su to razlozi iz kojih se, „barem za sada, ne može smatrati da okrivljenici nisu dostižni državnim tijelima RH, jer u ovom slučaju nisu iscrpljena sva sredstva za njihovo pronalaženje“. – str. 2 citiranog Rješenja

Protiv dvojice nazočnih okrivljenika proveden je razdvojeni kazneni postupak⁷ pred Županijskim sudom u Vukovaru. Citirana optužnica izmijenjena je u odnosu na ovu dvojicu okrivljenika, i to dva puta⁸.

19. srpnja 2007. Presudom (malog)⁹ Vijeća toga Suda, br. K-41/07, dvojica okrivljenika (M.B. i Ž.O.) su oslobođeni od optužbe za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120.st.1. OKZ RH. Presudom i Rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske, br. I Kž 1226/07, od 10. prosinca 2008. godine, potvrđena je oslobađajuća presuda u odnosu na okr. M.B, dok je protiv okr. Ž. O. kazneni postupak obustavljen, temeljem odredbi čl. 166.st.1. ZKP¹⁰.

Ukratko o zločinima počinjenim u Sotinu (koji su bili predmet kaznenog postupka pred pravosuđem Republike Srbije)

o zločinu počinjenom u Sotinu dana 27. prosinca 1991. godine:

Dana 26. prosinca 1991. godine, prema ranije sačinjenom spisku Hrvata¹¹, uhićeni su i dovedeni u stanicu milicije, gdje su zadržani, civili **Ivica Matijašević¹², Andrija Rajs¹³, Slavica Cicvarić¹⁴ Krešimir Đukić¹⁵, Kata Filipović¹⁶, Marko Filipović¹⁷, Marko**

⁷ Rješenje Izvanraspravnog vijeća Županijskog suda u Vukovaru, br. Kv-125/07, od 23. svibnja 2007. godine, postupak u odnosu na dvojicu okrivljenika razdvojen

⁸ 9. srpnja 2007. godine i 12. srpnja 2007. godine (u prvoj izmjeni ŽDO iz Vukovara stavilo je na teret okr. Ž.O. više kriminalnih radnji, dok su u drugoj izmjeni te radnje izostavljene) – izvor Presuda Županijskog suda u Vukovaru, br. K-41/07, od 19. srpnja 2007. godine (str. 3)

⁹ Malo vijeće – sudac profesionalac i dva suca porotnika

¹⁰ ZKP (NN 110/97, 27/98, 58/99, 119/99, 58/02143/02, 115/06)

¹¹ Podatke o spisku dao je svjedok tijekom istrage i na glavnoj raspravi, te okr. Suradnik Žarko Milošević, tijekom istrage i na glavnoj raspravi na Višem sudu u Beogradu.

¹² Ivica Matijašević, rođen 1949. godine, posmrtni ostaci ekshumirani 19. travnja 2013. godine iz primarne i sekundarne grobnice, identitet utvrđen 19. rujna 2013. godine DNA analizom na Zavodu za sudsku medicinsku i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu

¹³ Andrija Rajs, rođen 1919. godine, posmrtni ostaci ekshumirani 19. travnja 2013. godine iz primarne i sekundarne grobnice, identitet utvrđen 19. rujna 2013. godine DNA analizom na Zavodu za sudsku medicinsku i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu

¹⁴ Slavica Cicvarić, rođena 1950. godine, posmrtni ostaci ekshumirani 19. travnja 2013. godine iz primarne i sekundarne grobnice, identitet utvrđen 19. rujna 2013. godine DNA analizom na Zavodu za sudsku medicinsku i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu

¹⁵ Krešimir Đukić, rođen 1935. godine, posmrtni ostaci ekshumirani 19. travnja 2013. godine iz primarne i sekundarne grobnice, identitet utvrđen 19. rujna 2013. godine DNA analizom na Zavodu za sudsku medicinsku i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu

¹⁶ Kata Filipović, rođena 1940. godine, posmrtni ostaci ekshumirani 19. travnja 2013. godine iz primarne i sekundarne grobnice, identitet utvrđen 19. rujna 2013. godine DNA analizom na Zavodu za sudsku medicinsku i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu

¹⁷ Marko Filipović, rođen 1939. godine, posmrtni ostaci ekshumirani 19. travnja 2013. godine iz primarne i sekundarne grobnice, identitet utvrđen 19. rujna 2013. godine DNA analizom na Zavodu za sudsku medicinsku i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu

Kušić¹⁸, Magdalena Kušić¹⁹, Mirjana Raguž²⁰, Marko Raguž²¹, Miroslav Raguž²², Henrich Sil²³ i Željko Vojković²⁴.

Sljedećeg dana, 27. prosinca 1991. godine, navedeni civili odvezeni su, u pratnji pripadnika milicije, vojnim kamionom, kojim je upravljao pripadnik pozadinskog bataljuna 80. motorizirane brigade JNA iz Kragujevca, čiji pripadnici i komanda su bili smješteni u Sotinu. Civili su odvezeni cestom u smjeru Tovanika. Na izlazima prema Vukovaru, Iloku i Tovaniku bili su kontrolni punktovi, koje su držali pripadnici bivše JNA²⁵. Kamion sa civilnim zarobljenicima, kao niti automobili u kojima su bili pripadnici milicije i TO, u pratnji kamionu, na kontrolnim punktovima nisu zaustavljeni. Kamion i automobili u pratnji, nakon dva kilometra, skrenuo je prema ataru²⁶, gdje su, kraj odvodnog kanala, postrojeni civili i ubijeni. Mrtva tijela su bačena u taj odvodni kanal i zatrpana zemljom. Pri tome je korišten ult - radni stroj, koji je bio, također u vlasništvu jedne inženjerijske jedinica bivše JNA. Ova primarna grobnica je 1997. godine djelomično izmještena u sekundarnu grobnicu²⁷. Posmrtni ostaci 13 civila pronađeni su u travnju 2013. godine u masovnim grobnicama, identificirani su u rujnu 2013. godine, te pokopani na mjesnom groblju u Sotinu (11 žrtava), na grobljima u Osijeku (1 žrtva) i u Vinkovcima (1 žrtva)

O zločinu činjenom u studenom 1991. godine:

Marin Kušić, poštar u Sotinu, civil, hrvatske nacionalnosti, neutvrđenog dana u studenom 1991. godine uhićen je i doveden u miliciju. U pratnji Mirka Kovačevića, Žarka Miloševića i Veljka Vasiljevića (sada pokojnog), odveden je na lokaciju između Sotina i Opatovca, prema Dunavu, kako bi pokazao gdje je skrio pištolj. Nakon što je pištolj pronađen, u povratku, Žarko Milošević pucao je u Marina Kušića i ubio ga. Tijelo Marina

---

¹⁸ Marko Kušić, rođen 1933. godine, posmrtni ostaci ekshumirani 19. travnja 2013. godine iz primarne i sekundarne grobnice, identitet utvrđen 19. rujna 2013. godine DNA analizom na Zavodu za sudsku medicinsku i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu

¹⁹ Magdalena Kušić, rođena 1930. godine, posmrtni ostaci ekshumirani 19. travnja 2013. godine iz primarne i sekundarne grobnice, identitet utvrđen 19. rujna 2013. godine DNA analizom na Zavodu za sudsku medicinsku i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu

²⁰ Mirjana Raguž, rođena 1966. godine, posmrtni ostaci ekshumirani 19. travnja 2013. godine iz primarne i sekundarne grobnice, identitet utvrđen 19. rujna 2013. godine DNA analizom na Zavodu za sudsku medicinsku i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu

²¹ Marko Raguž, rođen 1933. godine, posmrtni ostaci ekshumirani 19. travnja 2013. godine iz primarne i sekundarne grobnice, identitet utvrđen 19. rujna 2013. godine DNA analizom na Zavodu za sudsku medicinsku i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu

²² Miroslav Raguž, rođen 1958. godine, posmrtni ostaci ekshumirani 19. travnja 2013. godine iz primarne i sekundarne grobnice, identitet utvrđen 19. rujna 2013. godine DNA analizom na Zavodu za sudsku medicinsku i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu

²³ Henrich Sili, rođen 1950. godine, posmrtni ostaci ekshumirani 19. travnja 2013. godine iz primarne i sekundarne grobnice, identitet utvrđen 19. rujna 2013. godine DNA analizom na Zavodu za sudsku medicinsku i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu

²⁴ Željko Vojković, rođen 1962. godine, posmrtni ostaci ekshumirani 19. travnja 2013. godine iz primarne i sekundarne grobnice, identitet utvrđen 19. rujna 2013. godine DNA analizom na Zavodu za sudsku medicinsku i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu

²⁵ Podaci o punktovima i tko drži te punktove dali su svjedoci tijekom istrage i glavne rasprave na Višem sudu u

²⁶ Lokacija stara ciglana

²⁷ Lokacija klaonice

Kušića je ostalo na mjestu ubojstva. Do danas nisu pronađeni posmrtni ostaci Marina Kušića, vodi se kao nestao.

o zločinu počinjenom u listopadu 1991. godine:

Snježana Blažević²⁸ (djevojačko prezime Kušić) i **Stjepan Šter**²⁹, mještani Sotina, civili, hrvatske nacionalnosti, ubijeni su neutvrđenog dana u listopad u 1991. godine na lokaciji „Vodice“, na obali Dunava u blizini Sotina. Nalazili su se u jednoj vikendici, gdje su ih pronašli pripadnici milicije i TO iz Sotina. Stjepan Šter je imao pušku, koju je po uhićenju predao. Okr. Žarko Milošević je ubio Stjepana Šter³⁰, dok je Snježanu Blažević ubio okr. Dragan Mitrović³¹. Tijela ove dvije žrtve su pokopana.

Aktivnost članova obitelji žrtava

Članovi obitelji žrtava iz Sotina, u većini, bili su nezadovoljni pravosudnim ishodom kaznenog postupka provedenog pred Županijskim sudom u Vukovaru. Svjesni da se svi optuženici nalaze u Srbiji, te da istinu o mjestu grobnice i posmrtnih ostataka jedino mogu dobiti od onih koji su u Sotinu bili u trenutku počinjenja zločina, i koji su, možebitno i sudjelovali u tom zločinu, kontaktirali su svoje bivše sumještane.

U lipnju i srpnju 2006. godine³² članice Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka održale su sastanke sa članovima obitelji žrtava u Sotinu. Centar za mir Osijek, u više navrata kontaktirao je ŽDO iz Vukovara i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske (u daljem tekstu DORH)³³, tražeći informacije o radu na predmetu zločina u Sotinu, mogućnosti ustupanja dokaza Tužilaštvu za ratne zločine Republike Srbije (u daljem tekstu Tužilaštvo za ratne zločine), s obzirom na činjenicu da svi optuženici (s citirane optužnice ŽDO iz Vukovara), imaju boravište u Republici Srbiji. Pravnica Centra je izvršila uvid u spis predmeta Sotin.

Članovi obitelji žrtava iz Sotina otišli su tijekom 2009. godine više puta na sastanak u Tužilaštvo za ratne zločine, gdje su tražili da se pokrene kazneni postupak i procesuiraju počinitelji zločina u Sotinu. Nakon održanih sastanaka dostavili su Tužilaštvu za ratne zločine materijalne dokaze do kojih su došli tragajući za posmrtnim ostacima svojih srodnika, koje su pronašli nakon povratka u Sotin.

²⁸ Snježana Blažević, djevojačko prezime Kušić, rođena je 1957. godine, posmrtni ostaci ekshumirani su između travnja i srpnja 1998. godine iz masovne grobnice na Novom groblju u Vukovaru. Identificirana je 9. prosinca 2002. godine DNA analizom na Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu.

²⁹ Stjepan Šter, rođen 1957. godine, posmrtni ostaci ekshumirani su između travnja i srpnja 1998. godine iz masovne grobnice na Novom groblju u Vukovaru. Identificiran je 12. prosinca 2002. godine DNA analizom na Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu

³⁰ Priznanje počinjenja djela u Sporazumu o svjedočenju okrivljenika (čl.320. Zakonika o krivičnom postupku Republike Srbije); iskaz o tome tko je ubio Stjepana Štera dao je svjedok P.B. u istrazi i tijekom glavne rasprave pred Višim sudom u Beogradu

³¹ iskaz o tome tko je ubio Snježanu Blažević dao je svjedok P.B. u istrazi i tijekom glavne rasprave pred Višim sudom u Beogradu; iskaz o tome tko je ubio Snježanu Blažević dali su tijekom istrage i tijekom glavne rasprave pred Višim sudom u Beogradu okr. Dragan Lončar, svjedok B. A

³² Sastanci održani: 7. lipnja 2006. godine, 19. srpnja 2006. godine

³³ Dopisi Centra iz 2006. godine, 2008. godine i 2009. godine (upiti, prijedlozi, informacije što su članovi obitelji poduzeli u vezi procesuiranja počinitelja zločina, pronalaženja posmrtnih ostataka); odgovori DORH-a br. KR-I-DO-1345/05, od 11. lipnja 2008. godine, KR-I-DO-1345/05, od 3. rujna 2009. godine

Tijekom srpnja 2009. godine uzete su izjave preživjelih žrtava iz Sotina, fotografirana su mjesta gdje su pronađeni posmrtni ostaci žrtava, grobovi na mjesnom groblju u Sotinu, u kojima je pronađeno više tijela ubijenih žrtava, mjesto masovne grobnice na lokalitetu „Vučedolski vinogradi“³⁴, predio gdje bi se mogla nalaziti masovna grobnice na lokalitetu stare ciglane³⁵. Sve prikupljene podatke i materijalne dokaze do kojih su došli, članovi obitelji žrtava predali su Tužilaštvu za ratne zločine.

U međuvremenu, članovi obitelji žrtava obavili su niz razgovora sa osobama koje bi mogle imati korisne informacije o mogućim mjestima pokopa i ostalih nestalih žrtava iz Sotina³⁶.

Postupak pred pravosudnim organima Republike Srbije:

a) Predistraga:

U predistrazi su obavljene brojni obavijesni razgovori sa osobama za koje se u kriminalističkoj obradi predmeta došlo do informacija da bi mogle imati saznanja o događajima u Sotinu.

Tužilaštvo za ratne zločine i ŽDO iz Osijeka³⁷, temeljem Sporazuma o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnog zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida, potpisan između Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske i Tužitelja za ratne zločine Republike Srbije, razmjenjivali su podatke o zločinu počinjenom u Sotinu, te o poduzetim radnjama. Tom razmjenom se došlo do podataka da su okrivljenici J.M, V.V. i B.K. (optužnica ŽDO iz Vukovara), u međuvremenu umrli. Također su razmijenjene informacije o prebivalištu okr. G.P. (optužnica ŽDO iz Vukovara), poduzetim radnjama u vezi njegove ponude za suradnjom s DORH-om.

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srbije, Direkcija policije, Uprava kriminalističke policije, Služba za otkrivanje ratnih zločina, na zahtjev Tužilaštva za ratne zločine, tijekom 2011. godine obavila je niz obavijesnih razgovora sa osobama za koje je procijenjeno, temeljem prikupljenih dokaza, da imaju saznanja o izvršenom zločinu u kritično vrijeme, ili su u to vrijeme bile u Sotinu.

ŽDO iz Osijeka ustupilo je dokaze Tužilaštvu za ratne zločine dopisom K-DO-54/12, od 18. srpnja 2012. godine.

b) Istraga

Tužilaštvo za ratne zločine Naredbom o provođenju istrage KTI br. 1/13, od 29. siječnja 2013. godine, otvorilo je istragu u predmetu ratnog zločina počinjenog u Sotinu.

---

³⁴ Masovna grobnica na lokalitetu „Vučedolski vinogradi“ ekshumirana je 1998. godine, dio posmrtnih ostataka identificiran je metodom prepoznavanja, dio posmrtnih ostataka nije identificiran. Tijekom 2015. godine rađena je DNA identifikacija posmrtnih ostataka, koji nisu bili identificirani 1998/99. godine.

³⁵ Članovi obitelji žrtava ubijenih 27. prosinca 1991. godine, u kontaktu sa svjedocima iz Srbije (nekadašnjim mještanima Sotina srpske nacionalnosti, koji su tijekom mirne reintegracije, kasnije ili ranije, napustili RH), kao i iz iskaza preživjelih žrtava iz Sotina, znali su otprilike gdje su odvezeni njihovi srodnici. No, točno mjesto masovne grobnice nisu znali

³⁶ Iz Sotina su ubijene 64 žrtve: posmrtni ostaci 3 žrtve pronađeni su masovnoj grobnici na Ovčari; 4 žrtve su nestale u Vukovaru; 6 žrtva je nestalo na Jakubovcu; 5 žrtva je pronađeno na drugim lokacijama. U Sotinu se traži još 18 žrtva

³⁷ Nakon izmjena i dopuna Zakona o primjeni statuta međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava (NN 175/03, 29/04, 55/11, 125/11), predmet zločina iz Sotina došao je u nadležnost ŽDO iz Osijeka

Naredbom KTI br. 1/13 od 23. kolovoza 2013. godine proširena je istraga u odnosu na jednog osumnjičenika.

Dvojica osumnjičenika³⁸ su nedostupna pravosudnim tijelima Republike Srbije, stoga je istraga protiv njih prekinuta temeljem Naredbe Tužilaštva za ratne zločine KTI br. 1/13 od 30. prosinca 2013. godine.

Tijekom istrage Rješenjem suca za prethodni postupak, Odjeljenja za ratne zločine Višeg suda u Beogradu, od 17. srpnja 2013. godine do tada okrivljeni Žarko Milošević dobio je status okrivljenog suradnik, tako što je Sud prihvatio Sporazum o svjedočenju okrivljenog³⁹, zaključen 28. lipnja 2013. godine između Tužilaštva za ratne zločine Srbije i okr. Žarka Miloševića⁴⁰. Na temelju toga Sporazuma okrivljeniku suradniku je za izvršeno kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva utvrđena kazna zatvora u trajanju od 9 godina.

c) Optužnica

Tužilaštvo za ratne zločine je nakon završene istrage, dana 31. prosinca 2013. godine podiglo optužnicu KTO br. 9/13, protiv okr. suradnika Žarka Miloševića (optužen po tri točke optužnice), okr. Dragana Mitrovića (optužen po dvije točke optužnice), okr. Dragana Lončara (optužen po jednoj točki optužnice), okr. Mirka Opačića (optužen po jednoj točki optužnice), okr. Miroslava Milinkovića (optužen po jednoj točki optužnice). Svim okrivljenicima se stavlja na teret počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civila, iz čl. 142.st.1. Krivičnog zakonika Jugoslavije.

Izvanraspravno vijeće Odjeljenja za ratne zločine Višeg suda u Beogradu, u lipnju 2014. godine, potvrdilo je optužnicu.

Optužnica je podignuta za tri događaja u Sotinu, u listopadu 1991. godine (ubojstvo 2 osobe), u studenom 1991. godine (ubojstvo 1 osobe), i u prosincu 1991. godine (ubojstvo 13 osoba).

Tužilaštvo za ratne zločine je podiglo optužnicu temeljem osnovane sumnje da su četiri okrivljenika i okr. suradnik počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civila. Kao nesporno je navedeno da je postojao oružani unutarnji (nemeđunarodni) sukob⁴¹, da su sve žrtve (ukupno 16 žrtava obuhvaćenih citiranom Optužnicom) imale civilni status temeljem

³⁸ Prema navodima u optužnici Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije KTO br. 9/13, od 31. prosinca 2013. godine, G.P. nalazi se u Kanadi, a Ž.J. u Australiji

³⁹ Čl. 320. Zakonika o krivičnom postupku Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 i 55/2014), „ Sporazum o svjedočenju okrivljenog / Zaključenje sporazuma Sporazum o svjedočenju za krivično delo iz člana 162. stav 1. tačka 1) ovog zakonika javni tužilac i okrivljeni mogu zaključiti od donošenja naredbe o sprovođenju istrage pa do završetka glavnog pretresa. Sporazum iz stava 1. ovog člana može se zaključiti sa okrivljenim koji je u potpunosti priznao da je učinio krivično delo, pod uslovom da je značaj njegovog iskaza za otkrivanje, dokazivanje ili sprečavanje krivičnog dela iz člana 162. stav 1. tačka 1) ovog zakonika pretežniji od posledica krivičnog dela koje je učinio (okrivljeni saradnik). Okrivljeni za koga postoji osnovana sumnja da je organizator organizovane kriminalne grupe ne može biti predložen za okrivljenog saradnika. Prilikom zaključenja sporazuma iz stava 1. ovog člana okrivljeni mora imati branioca (član 74. tačka 8.). Javni tužilac će pre zaključenja sporazuma o svjedočenju pozvati okrivljenog da u roku koji ne može biti duži od 30 dana, samostalno i svojeručno, što detaljnije i potpunije, istinito opiše sve što zna o krivičnom delu povodom kojeg se vodi postupak i o drugim delima iz člana 162. stav 1. tačka 1) ovog zakonika. Nepismeni okrivljeni diktiraće preliminarni iskaz u aparat za snimanje glasa. Sporazum o svjedočenju se sačinjava u pisanom obliku i podnosi se sudu do završetka glavnog pretresa. Uz sporazum se prilaže i zapisnik o iskazu koji je okrivljeni dao u skladu sa stavom 5. ovog člana.“

⁴⁰ Citiranom Optužnicom Tužilaštva za ratne zločine Srbije okr. suradnik Žarko Milošević optužen je po sve tri točke optužnice.

⁴¹ Uz IV Ženevsku konvenciju o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata, Tužilaštvo je primijenilo Dopunski protokol uz Ženevske konvencije o zaštiti žrtava nemudunardnih oružanih sukoba (Protokol II), smatrajući da je oružani sukob u kritično vrijeme (listopad, studeni, prosinca 1991. godine) na tom dijelu Republike Hrvatske nemeđunarodni sukob. Dakle, Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije smatra Republiku Hrvatsku u kritično vrijeme sastavnim dijelom bivše SFRJ.

odredbi IV Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata, da su okrivljenici pripadali organiziranim oružanim snagama jedne strane u sukobu, te da postoji veza između kaznenog djela i oružanog sukoba.

„Po vremenu, mjestu i načinu izvršenja, izvršeno krivično delo je posledica proizašla iz evidentno postojećeg oružanog sukoba, koje kao takvo ili slično ne bi bilo izvršeno da tog sukoba nije bilo, odnosno u mirnodopskim uslovima“⁴².

Tužilaštvo za ratne zločine smatra da su predmet dokazivanja u ovom kaznenom postupku činjenice koje se odnose jesu li, i ako jesu, na koji način, svaki od okrivljenika počinili ili supočinili radnje izvršenja navedenog kaznenog djela.

U optužnici su detaljno navedene činjenice i okolnosti temeljem kojih je Tužilaštvo za ratne zločine optužilo svakog od okrivljenika i okrivljenog suradnika.

U citiranoj optužnici je utvrđeno da su svi okrivljenici i okrivljenik suradnik državljani Republike Srbije, da svi imaju prebivalište na području Republike Srbije.

d) Glavna rasprava⁴³

Glavna rasprava⁴⁴ je započela dana 4. veljače 2015. godine, zaključena je dana 19. lipnja 2015. godine. Ročišta za glavnu raspravu održana su dana: 4, 5. i 6. veljače 2015. godine, 16, 17. i 18. ožujka 2015. godine, 12. i 13. svibnja 2015. godine, 11, 12. i 19. lipnja 2015. godine.

Okr. Dragan Lončar bio je u pritvoru od 31. siječnja 2013. godine do 28. ožujka 2013. godine. Nakon toga određene su mu mjere: zabrana napuštanja boravišta bez odobrenja Suda (čl. 199.st.1, 2. i čl. 200. ZKP RS), i zabrana prilaženja, sastajanja i komuniciranja (čl.197.st.1. ZKP RS). Okr. suradnik Žarko Milošević bio je u pritvoru od 31. siječnja 2013. godine do 28. ožujka 2013. godine. Nakon toga određene su mu mjere: zabrana napuštanja boravišta bez odobrenja Suda (čl.199.st.1,2. i čl.200. ZKP RS), zabrana prilaženja, sastajanja i komuniciranja (čl.197.st.1. ZKP RS).

Svi okrivljenici i okr. suradnik tijekom glavne rasprava branili su se sa slobode.

Nakon što je Zamjenik Tužitelja za ratne zločine pročitao optužnicu, optuženik suradnik i ostali optuženici iznijeli su svoju obranu. Svi optuženici, osim optuženog suradnika, poricali su izvršenje kaznenog djela koje im se optužnicom stavlja na teret. Optuženi suradnik priznao je počinjenje kaznenog djela, radnje koje mu se stavljaju na teret, te je osim ostalih optuženika naveo imena i nadimke ostalih osoba koje su sudjelovale u izvršenju kaznenog djela.

U dokaznom postupku izvedeni su personalni i materijalni dokazi predloženi od stranaka (Tužilaštva, okrivljenika i okrivljenika suradnika) i branitelja.

---

⁴² Citirana Optužnica, br. 13

⁴³ U Republici Srbiji je bio višemjesečni štrajk odvjetnika, stoga dugo nije mogla biti zakazan početka glavne rasprave.

⁴⁴ OPĆI PODACI:Viši sud u Beogradu, Odjeljenje za ratne zločine: Vijeće za ratne zločine:sutkinja Vera Vukotić, predsjednica Vijeća:sutkinja Vinka Beraha Nikićević – članica Vijeća:sudac Vladimir Duruz – član Vijeća kazneno djelo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva, čl. 142.st.1. KZJ optuženici:Žarko Milošević, optuženik suradnik; Dragan Mitrović; Dragan Lončar; Mirko Opatičić i Miroslav Milinković; Branitelji:Odvjetnica Mirjana Abdoli, braniteljica po službenoj dužnosti opt. suradnika Žarka MiloševićaOdvjetnik Vojislav Vukotić, branitelj po službenoj dužnosti opt. Dragana MirkovićaOdvjetnik Nikola Nikolić, branitelj po službenoj dužnosti opt. Dragana LončaraOdvjetnik Dušan Ignjatović i odvjetnica Brankica Majkić, izabrani branitelji opt. Mirka OpačićaOdvjetnik Radoje Aleksić, branitelj po službenoj dužnosti opt. Miroslava Milinkovića; Optužnica Tužilaštva za ratne zločine br. KTO 9/13, od 31. prosinca 2013. godine; Optužnicu zastupa Dušan Knežević, zamjenik Tužioca za ratne zločine Srbije; Punomoćnica oštećenih: Marina Kljajić, odvjetnica Fonda za humanitarno pravo iz Beograda

U završnim riječima branitelji četvorice okrivljenika su zatražili oslobađajuće presude za svoje branjenike. Zamjenik Tužioca za ratne zločine je u završnoj riječi tražio da se svi okrivljenici proglašaju krivima i osude na kazne zatvora u trajanju od: okr. Dragan Mirković 15 godina, okr. Dragan Lončar 12 godina, okr. Mirko Opačić 13 godina, okr. Miroslav Milinković 11 godina.

e) Nepravomoćna presuda

Dana 26. lipnja 2015. godine Vijeće je objavilo prvostupanjsku nepravomoćnu presudu, kojom su okr. suradnik Žarko Milošević i okr. Dragan Mitrović proglašeni krivima da su počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Okr. Dragan Lončar, okr. Mirko Opačić i okr. Miroslav Milinković oslobođeni su optužbe da bi počinili navedeno kazneno djelo.

Okr. Žarko Milošević je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 9 godina, okr. Dragan Mitrović osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina.

Analiza nepravomoćne odluke:

Vijeće je u nepravomoćnoj presudi utvrdilo izvan razumne sumnje počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv 16 civilnog osoba hrvatske i drugih nesrpskih nacionalnosti, počinjen u Sotinu u listopadu, studenom i prosincu 1991. godine.

Identitet 13 žrtava civila, čiji su posmrtni ostaci pronađeni u dvije masovne grobnice (primarnoj i sekundarnoj), utvrđen je DNA metodom, stoga je izvan razumne sumnje utvrđeno da se radi baš o tim žrtvama koje su bile navedene pod točkom 3 citirane Optužnice. Okolnosti privođenja tih civila, postupanja prema njima, mjesto, vrijeme i način njihove smrti, također je utvrđen iz iskaza okr. suradnika, kao i iz iskaza okr. Dragana Lončara, te svjedoka. Vijeće je u svojoj odluci navelo da su u ubijanju tih žrtava sudjelovali: okr. suradnik Žarko Milošević, okr. Dragan Mitrović, osoba nadimkom „Cvole“, Ž.J, G.P, te još nekoliko NN pripadnika TO i milicije iz Sotina.

Vijeće je svoje uvjerenje o stradavanju ovih žrtava temeljilo, osim na izvedenim personalnim dokazima, i na materijalnim dokazima, sudsko medicinskoj dokumentaciji, te iskazima vještaka sudske medicine. Vještaci nisu mogli utvrditi točan uzrok smrti 13 žrtava nestalih 26. prosinca 1991. godine stoga što su meka tkiva žrtava propala. No, činjenica postojanja primarne i sekundarne masovne grobnice, činjenica što su u obje grobnice pronađeni dijelovi kostiju konkretnih žrtava, posebice nalazi DNA analize kojom je utvrđen identitet svake od žrtava, nesumnjiv su dokaz počinjenog zločina nad tim žrtvama.

Osim toga, tijekom ovog kaznenog postupka, i to u fazi istrage, okr. suradnik pokazao je mjesto primarne i sekundarne grobnice, što se iskapanjima pokazalo točnim. Unatoč činjenici da je okr. suradnik sudjelovao u ubojstvu žrtva tih dviju grobnica, njegovim priznanjem sudjelovanja u počinjenju zločina i pokazivanjem mjesta počinjenja djela, mjesta primarne i sekundarne grobnice, saznala se točna sudbina, te mjesto gdje se nalaze posmrtni ostaci žrtava, koje su svih ovih godina vođene kao nestale osobe. Za članove obitelji tih žrtava bila je to vrlo važna okolnost, jer su imali saznanja da se masovna grobnica nalazi negdje u blizini, ali točno mjesto nisu znali.

Identitet 2 žrtve civila, ubijenih u listopadu 1991. godine na obali Dunava, na lokalitetu „Vodice“, vrijeme, mjesto i način počinjenja djela, također je utvrđen. Vijeće je temeljem više personalnih dokaza (iskaza okrivljenog suradnika, te svjedoka) utvrdilo počinitelje toga ubojstva, te na temelju toga utvrđenja, kao i utvrđenja iz izvedenih dokaza, a vezani za preostale točke optužnice, proglasilo krivim i osudilo okr. Dragana Mitrovića.

Mjesto, vrijeme i način ubijanja žrtve Marina Kušića (2. točka citirane Optužnice), također je utvrđeno izvan razumne sumnje. Iz priznanja okr. suradnika, kao i iz iskaza svjedoka, utvrđeno je da je okr. suradnik ubio Marina Kušića. Na žalost, tijekom postupka, unatoč

pokušajima, posmrtni ostaci Marina Kušića nisu pronađeni, on se i danas vodi kao nestala osoba.

Nadalje, utvrđeno je izvan razumne sumnje da je u kritično vrijeme u Sotinu bila smještena pozadinski bataljun 80. motorizirane brigade bivše JNA, iz Kragujevca.

Utvrđeno je da je u Sotinu funkcionirala Mjesna zajednica, milicija, teritorijalna obrana. Da su formirani organi civilne i vojne vlasti u Sotinu, te da je najviša jedinica po rangu u Sotinu, u kritično vrijeme, bio pozadinski bataljun 80. motorizirane brigade bivše JNA.

Utvrđeno je da su sve žrtve civili, nesrpske nacionalnosti, da ni sa čim nisu doprinijeli počinjenju kaznenog djela čije su žrtve. Utvrđeno je da se, temeljem odredbi Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata, prema žrtvama moralo postupati bez ikakve diskriminacije po rasnoj, vjerskoj, spolnoj ili bilo kojoj osnovi, te da je zabranjeno ubijanje tih osoba. Kao civili morali su uživati opću zaštitu od opasnosti koja je rezultat vojnih operacija.

Vijeće je moralo, temeljem odredbi ZKP RS, prihvatiti utvrđenu kaznu iz Sporazuma o svjedočenju okrivljenika, zaključenog između Tužilaštva za ratne zločine i okr. suradnika Žarka Miloševića.

Izrečena kazna zatvora u trajanju od 15 godina, na koju je nepravomoćno osuđen okr. Dragan Mitrović, s obzirom na činjenicu da je okrivljenik proglašen krivim po dvije točke optužnice, u skladu je s prijedlogom kazne, koju je za ovog okrivljenika predložilo Tužilaštvo za ratne zločine. No, s obzirom na težinu djela, način njegova počinjenja, te na upornost u izvršenju⁴⁵, kao i na činjenicu koliko teško posljedice toga njegova činjenja pogađaju članove obitelji žrtava, izrečena kazna zatvora u trajanju od 15 godina je gotovo zanemariva.

Odluka Vijeća, kojom su okr. Dragan Lončar, okr. Mirko Opačić i okr. Miroslav Milinković oslobođeni optužbe da bi počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, i to primjenom načela „in dubio pro reo“, dvojbeni je iz više razloga.

Zasigurno Vijeće ne snosi nikakvu odgovornost za pomanjkanje volje i za odluku Tužilaštva za ratne zločine da ne podiže optužnice stavljanjem pojedinim okrivljenicima na teret počinjenje kaznenog djela ratnog zločina nečinjenjem, odnosno optužujući ih po zapovjednoj/garantnoj odgovornosti. Upravo u postupku za zločina počinjen u Sotinu vidljiva je sva nerazumnost jedne takve odluke i stava Tužilaštva za ratne zločine. Okr. Miroslav Milinković optužen je da je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva (pod točkom 3. citirane optužnice, protiv 13 civila), pomaganjem. Unatoč činjenici da je ovo pomaganje detaljno opisano u citiranoj optužnici, a temeljeno na iskazu okr. suradnika, svjedoka, kao i na materijalnim dokazima, Vijeće nije našlo dovoljno uvjerljivih dokaza koji bi potvrdili navode iz citirane Optužnice. Čak suprotno, Vijeće je utvrdilo da okr. Miroslav Milinković u kritično vrijeme nije bio u Sotinu, nije znao ništa o izvršenom kaznenom djelu.

Ovdje se previđa jedna vrlo važna činjenica: zločina nad 13 civila, ubijenih 27. prosinca 1991. godine, počinjen je mjesec dana nakon pada Vukovara, dakle, u vrijeme kada nema borbi. U Vukovaru i okolici, a Sotin je predgrađe Vukovara, uspostavljeni su civilni i vojni organi vlasti. Osim toga, upravo Komandant 80. motorizirane brigade bivše JNA, bio je najviši vojni zapovjednik u cijelom Vukovaru, a što je jasno iskazao kao svjedok u postupku za zločin izvršen na Ovčari⁴⁶. Upravo dio te Brigade bio je i pozadinski bataljun smješten u Sotinu, koji je trebao pomoći mještanima Sotina, bez obzira na njihovu

⁴⁵ O načinu, mjestu i okolnosti počinjenja djela iskazivali su okr. suradnik Žarko Milošević, okr. Dragan Lončar, saslušani svjedoci.

⁴⁶ Kazneni postupak za ratni zločina protiv ratnih zarobljenika, počinjen 20./21. studenoga 1991. godine, na Ovčari, na lokalitetu „Grabovo“, gdje je masovna grobnica s 200 tijela, a koji se vodio protiv direktnih počinitelja toga zločina, proveden je pred istim Višim (tada Specijalnim) sudom u Beogradu.

nacionalnu pripadnost, mir, sigurnost, te pomoći im u uspostavljanju normalnog života, snabdijevanja.

Činjenica da je mjesec dana prije počinjenog zločina u Sotinu, počinjen zločin na Ovčari⁴⁷, za svakog razumnog, a posebno za profesionalnog vojnika, što su pripadnici zapovjednog kadra bivše JNA bili, bio bi dovoljno da poduzme sve mjere kako se takav zločina ne bi ponovio.

Iz iskaza svjedoka ispitanog u istrazi, upravo pripadnika pozadinskog bataljuna 80. motorizirane brigade bivše JNA smještene u Sotinu, vidljivo je da je žena iz Sotina došla u njihovu komandu i požalila se na prinudno iseljenje iz Sotina. Nakon toga, njegov zapovjednik okr. Miroslav Milinković je rekao da zaključaju komandu i da nikoga ne puštaju unutra. Logično je da civili pokušavaju naći zaštitu kod jedinica bivše JNA, s obzirom na činjenicu da su po rangu najviša jedinica u mjestu. Osim toga, upravo iz iskaza toga svjedoka vidi se da je okr. Miroslavu Milinkoviću bilo poznato što se događa u Sotinu. Upravo to ukazuje da je, kao zapovjednik bio u situaciji pružiti zaštitu, ali to nije učinio. Osim toga, bio je u obvezi izvijestiti višu komandu svoje Brigade o situaciji u mjestu Sotin.

Vijeće je zaključilo da je odluka o iseljenju Hrvata i drugih nesrba iz Sotina donesena „izvan Sotina“. No, zasigurno mještani Sotina, čelnici Mjesne zajednice, teritorijalne obrane, milicije, najbolje poznaju ljude u Sotinu, njihove probleme, potrebe, te stoga zasigurno i sudjeluju u donošenju te odluke. Vjerojatno ne svi, ali među svjedocima, a i među okrivljenicima ima onih koji su u tome sudjelovali. Konačno, o tome u svom iskazu govori i okr. suradnik. Stoga obrazloženje Vijeća da svjedoci ne moraju reći ništa što bi njih inkriminiralo djeluje neuvjerljivo. Unakrsnim ispitivanjem, fokusiranjem na saznavanje istine, potpunim utvrđivanjem činjeničnog stanja, saznaje se istina temeljem koje se donosi valjana odluka. U ovom slučaju, Vijeće je preuranjeno zaključilo ili propustilo zaključiti i shvatiti koliko je važan, i za većinu žrtava koban, bio sastanak održan u Mjesnoj zajednici Sotin. Propustilo je potpuno utvrditi stvarne uloge pojedinih svjedoka, posebice pojedinih okrivljenika, prije svega okr. Mirka Opačića.

Iz iskaza ispitanih svjedoka tijekom istrage i glavne rasprave, jasno je da je održan sastanak u Mjesnoj zajednici u Sotinu, u prosincu 1991. godine. No, Vijeće nije našlo dokazanim tvrdnju okr. suradnika da je na tom sastanku odlučeno tko će od Hrvata i drugih nesrba biti iseljen iz Sotina, a tko će biti uhićen i ubijen.

Izostanak i odbijanje Tužilaštva za ratne zločine da se odluče na optuživanja po zapovjednoj garantnoj odgovornosti vojnih zapovjednika i civilnih čelnika, upravo se u ovom postupku pokazao ključnim. Upravo važnost toga instituta, njegova životnost i opravdanost zorno su prikazani i u praksi MKSJ⁴⁸. Upravo primjenom toga instituta mnogi počinitelji, koji su u ratnom vremenu obnašali visoke vojne i civilne dužnosti, osuđeni su za propuste koje su počinili, za ono što su bili dužni učiniti a propustili su da bi spasili i zaštitili civile, ratne zarobljenike, ranjenike. Na taj način i žrtva je dobila priznanje i nužnu, barem na simboličkoj razini, satisfakciju.

Zasigurno su u pravu i Tužilaštvo za ratne zločine u citiranoj Optužnici, i Vijeće u svojoj odluci, kada kažu da mnogi od saslušanih svjedoka tek djelomično iskazuju, pri tome pazeći da sebe ne optuže. Zasigurno ispitani svjedoci znaju puno više od onoga što su iskazivali. No, upravo je unakrsno ispitivanje mogućnost saznavanja što više korisnih informacija i dokaza, što se čini u ovom postupku nije dovoljno korišteno.

⁴⁷ Jedinica LAD PVO, iz sastava 80. motorizirane brigade bivše JNA, imala zapovjedništvo u jednoj zgradi na VUPIK-ovoj ekonomiji na Ovčari, u blizini hangara u kome su bili smješteni zarobljenici, i iz koga su odvezeni na strijeljanje. Osim toga, vojna policija 80. motorizirane brigade bivše JNA, jedno vrijeme je osiguravala hangar i zarobljenike, nakon čijeg povlačenja su počela teška zlostavljanja zarobljenika, te odvoženje na strijeljanje na lokalitet „Grabovo“. Sve navedeno iskazivali su brojni svjedoci, koje je Vijeće za ratne zločine Specijalnog suda u Beogradu, u predmetu protiv neposrednih počinitelja zločina na Ovčari, saslušavalo nekoliko mjeseci.

⁴⁸ Npr. predmet MKSJ IT-97-25, opt. Milorad Krnojelac, osuđen po individualnoj i po garantnoj zapovjednoj odgovornosti na 15 godina, zločin protiv čovječnosti i za kršenje zakona i običaja rata, na 15 godina zatvora

Isto tako dvojben je i Odluka Vijeća u odnosu na oslobođenje od optužbe okr. Dragana Lončara, također primjenom načela „in dubio pro reo“ (okr. suradnik ga tereti, dok je brat okr. Dragana Lončara, saslušan kao svjedok, iskazivao suprotno). Čini se da je odluka Vijeća preuranjena, i to stoga što je trebalo promatrati događaje u Sotinu, u kritično vrijeme, u širem kontekstu. Osim toga, trebalo je utvrditi stvarnu ulogu svakog od okrivljenika, pa tako i ovog konkretnog. Iz usmenog obrazloženja odluke Vijeća nije vidljivo temeljem čega su zaključili da ovaj okrivljenik ne bi sudjelovao u ubojstvu 13 žrtava hrvatske i drugih nesrpskih civila. Grupa koja odvodi civile na lokaciju „ciglana“ je kompaktna, i teško je vjerovati da bi netko iz te grupe bio u posebnoj situaciji raditi nešto mimo ostalih. Ostaje nejasno zašto Vijeće nije poklonilo vjeru okr. suradniku, koji su njegovi motivi da nekoga optuži lažno, što bi s tim postigao? Previše je pitanja na koja je Vijeće moralo odgovoriti izvan razumne sumnje, pa tako i jasno obrazložiti primjenu načela „in dubio pro reo“.

Vijeće je u obrazloženju svoje odluke naglasilo da ovaj postupak nije obuhvatio sve okrivljenike, jer neki nisu dostupni pravosudnim organima Republike Srbije, a za njih postoji osnova sumnje da su sudjelovali u izvršenju nekih od zločina obuhvaćenih ovim postupkom.

Nakon izricanja nepravomoćne osuđujuće presude opt. suradnik Žarko Milošević i okr. Dragan Mitrović ostali su na slobodi. Naime, novija praksa sudova u Republici Srbiji je da do pravomoćnosti presude nepravomoćno osuđeni okrivljenici ostaju na slobodi uz mjere zabrane mjesta boravka bez odobrenja suda, te mjere javljanja dva puta mjesečno policiji u mjestu boravka.

Praksa puštanja nepravomoćno osuđenih okrivljenika, ako je izrečena kazna zatvora preko pet godina, ili zakonskog minimuma, dvojben je iz više razloga. Prije svega žrtve vrlo loše reagiraju, svjedoci također mogu osjećati dodatni pritisak, posebice oni koji su iskazivali o okolnostima koje okrivljenike terete. Osim toga, ako je okrivljeniku izrečena kazna zatvora iznad zakonskog minimuma, ili kazna višegodišnjeg zatvora, postavlja se pitanje nije li puštanjem okrivljenika da čeka pravomoćnost presude na slobodi prvostupanjski sud iskazao nesigurnost u svoju presudu pa čeka odluku višeg suda? Činjenica da se okrivljenici nepravomoćno osuđeni za ratne zločine ne nalaze, u pritvoru ili istražnom zatvoru do pravomoćnosti presude, sama suđenja za ratne zločine čine apsurdnima, ne ohrabruju ni žrtvu, ali niti svjedoke da se izlažu retraumi, a u ponekim slučajevima i vrlo izglednoj opasnosti.